

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispvatio CXXIII. De oppositione gratiæ habitualis cum peccato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO CXXIII.

De oppositione gratiæ habitualis cum peccato.

NATVRAM gratiæ, proprietates, & effectus declaravimus, quo pacto nimirum homines reddat sanctos, justos, ac Dei amicos, quâ demum ratione nos filios ejus adoptivos, æternæque beatitudinis heredes, & Christi, gratiæ fontis ac lagitoris coheredes constituat. Id modò ad plenam perfectamque excellentiæ illius ac dignitatis cognitionem explicandum restat, quam scilicet cum peccato antipathiam, ut ita dicam, & oppositionem habeat: hinc enim ejus præstantia multò clarius innotescet.

SECTIO PRIMA.

Vtrum gratia ita cum peccato pugnet, ut simul stare nequeat.

I
Sermo tantum est de peccato mortali.

SERMO est de peccato mortali, cum venialibus namque, ut communis & certa habet Theologorum sententia, consistere potest gratia, etiam intensissima, nemo liquidem ad eum perfectionis, diviniæque amicitia apicem pervenit (Virginem excipio, quam nulla, vel levissima peccati unquam labes infecit) ut veniale identidem peccatum non admiserit. In hoc proinde, ut supra Disp. 84. sect. 5. num. sexto, & Disp. 121. sect. 5. diximus, visio beatifica gratiam superat, quod nullum vel veniale peccatum admittat: hoc inquam nomine gratiam antecedit, ut enim illa externa pulchritudo est major, quæ corporis; ita illa interna est præstantior, quæ animæ navos, etiam levissimos, excludit.

II
Prima sententia affirmat posse gratiam divinitus simul cum peccato mortali consistere.

Tres itaque hac in re sunt sententiæ: prima Patris Suarez hic, lib. 7. cap. 12. 19. & 20, quem multi sequuntur ex recentioribus, qui asserunt gratiam, quamvis naturaliter pugnet cum peccato mortali, posse tamen divinitus simul cum eo in eadem animâ componi. Idem docet Bellarminus libro 2. de Justificatione cap. decimo-sexto, Tannerus hic, Disp. 6. quaest. 5. dub. 3. num. 57. Arriaga hic, Disp. 46. sect. 4. n. vigesimo primo, & alii.

III
Secunda sententia aut peccatum & gratiam nec divinitus simul esse posse.

Secunda huic è diametro opposita affirmat, nec divinitus in eadem animâ consistere simul posse gratiam cum peccato gravi, ita Vasquez hic, Disp. 204. Maratus hic, Disp. 9. sect. 1. Turrianus, Becanus, Amicus Disp. 32. sect. 1. num. 13. & alii, qui hoc è dignitate gratiæ esse existimant, quam tantæ perfectionis esse docent, ut ex prædicatis suis intrinsicis peccatum essentialiter excludat.

IV
Tertia sententia docet peccatum & gratiam

Tertia demum aliorum sententia est, tantum abesse, ut essentialiter sibi invicem opponantur gratia & peccatum mortale, ut etiam naturaliter, quantum est ex se stare simul in eadem animâ

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

possint, & ex sola Dei institutione repugnare, quatenus scilicet decrevit adveniente peccato gratiam destruere, & e contra: ita Scotus in 4. d. 16. quaest. 2. quem sequuntur Scotistæ, Okam etiam, Gabriel, Gregorius, & alii Nominales, quos sequitur Lessius disp. duodecima de Perfectionibus divinis, cap. 11. & lib. 2. de Summo bono, cap. 1. num. 4. Coninck de Actibus supernaturalibus, Disp. 22. dub. decimo, & alii nonnulli. Lessius tamen & Coninck aiunt gratiam quantum est ex se, seu ex naturâ suâ reddere justum simpliciter, si absit peccatum.

Prima Conclusio: non repugnat universim loquendo, ut gratia & peccatum mortale divinitus sint in eodem subjecto. Hanc conclusionem in simili latè probavi in Philosophiâ Disput. 21. de anima dum de assensu & dissensu, amore & odio etiam ejusdem objecti, quæ divinitus dixi collocari simul posse in lapide. Ratio est: solum namque repugnant simul hi actus circa subjectum capax effectus eorum formalis: subjecto enim hujus effectus incapaci non insunt, ut assensus & disensus, amor & odium, sed solum in quantum sunt qualitates, vel accidentia. Confirmatur: possunt enim hæc simul esse in eodem loco seu spatio imaginario, quod in propriè contradictoriis luce scilicet & tenebris non contingit; ergo illorum repugnantia tantum est respectu ejusdem subjecti, nec cujuscunque, sed effectuum formalium ab illis procedentium capacis. Idem ergo dici poterit de gratiâ & peccato, quæ quantumvis respectu ejusdem animæ vel naturæ intellectualis repugnent, non tamen respectu subjecti effectus eorum formalis incapacis: respectu enim illius peccatum non est peccatum, nec gratia justificatio. Aliunde tamen fortè repugnant, nempe si Deus qualitatem peccati per se producere nequeat, & in lapide collocare, propter summam in qualitate illâ fœditatem.

V
Peccatum mortale & gratia esse simul in aliquo subjecto possunt divinitus.

Repugnantia hujusmodi formarum solum est respectu subjecti effectuum formalium ab eis procedentium capacis.

Peccatum & gratia respectu ejus subjecti sunt opposita.

SECTIO SECUNDA.

Gratia & peccatum mortale in eadem naturâ rationali nequeunt vel divinitus consistere.

I. Peccatum mortale & gratia, nec divinitus in eadem anima possunt existere.

II. Cum non repugnet qualitas excludens essentialiter peccatum mortale, quidm gratia sit talis.

III. Ita Scriptura de gratiâ loquitur, ut denotet eam cum peccato mortali consistere non posse.

Gratia cum per se det denominationem lucidi, mundi, justitiae, &c. pugnat necessario cum peccato mortali.

IV. Quamvis Patres raro loquantur de potentia absoluta, hic tamen de eâ loqui videntur.

SECUNDA Conclusio: Probabilis mihi videtur quod affirmat Vasquez, & auctores secundae sententiae, peccatum mortale scilicet & gratiam, non ex naturâ rei tantum, seu connaturaliter, sed essentialiter etiam pugnare, ita ut nec divinitus simul in eadem animâ vel naturâ rationali consistere simul possint.

Ratio conclusionis est primò: nulla siquidem est repugnantia ut sit possibilis qualitas aliqua, quâ ita essentialiter sanctificet, & reddat justum, ut nec divinitus possit simul cum peccato consistere; ergo de facto nostra gratia habitualis est hujusmodi: antecedens probatur; inprimis enim hoc modo pugnare videntur in eadem animâ amor & odium, assensus & dissensus circa idem objectum, & duae positivae voluntates oppositae in Deo: imò unio hypostatice secundum communem sententiam (licet id negent aliqui ex adversariis) hoc modo pugnat cum peccato.

Consequentia itaque probatur: Scriptura namque & Patres de nostrâ gratiâ habituali ea passim affirmant, quae apertè significant hoc ei competere: sic enim 2. ad Corinth. 6. gratia vocatur lux, 1. Joannis 3. semen Dei, quo stante non potest quis peccare, ad Romanos 8. Spiritus vite & adoptionis, item dicitur nos justificare, sanctificare, &c. ergo sicut adversarii & omnes ex contrariis locutionibus Scripturâ & Patrum circa peccatum, quòd nimirum dicatur mors, tenebrae, &c. colligunt illud per se formaliter & adaequatè reddere hominem injustum, foedum, Deo odibilem, &c. ita ut eoposito, nec per divinam potentiam fieri possit, ut homo cui inest, non sit per illud adaequatè & completè immundus & injustus, & denominatio justus in eo penitus extinguatur, ita idem e contrario colligere possumus & debemus de gratiâ, quae proinde per se, & adaequatè dabit denominationem lucidi, justus, viventis, &c. si autem per se & completè det istas denominationes; ergo per se formaliter & adaequatè tollit denominationem injusti, immundi, mortui, inimici Dei, odibilis, & consequenter auferet peccatum ipsum: si enim tollatur denominatio injusti & inimici, tollitur ipso facto peccatum. Nec sanè ulla videtur ratio, cur gratia seu justitia eo ipso quòd sit in subjecto, non det denominationem grati & justitiae, sicut calor dat denominationem calidi, frigus frigidi, &c.

Dices: Scriptura, Concilia, & Patres raro loquuntur in ordine ad potentiam absolutam; ergo explicari possunt quòd solum ex naturâ rei gratia tribuat denominationem justitiae, lucidi, viventis, &c. & consequenter similiter solum ex naturâ rei pugnet cum peccato. Contrâ: licet verum sit loqui plerumque Patres de potentia tantum ordinariâ, hic tamen, cum iis utantur exemplis, lucis scilicet, vitae, &c. quae nec divinitus stare possunt cum suo opposito, sufficienter indicant loqui se in ordine ad potentiam absolutam. Deinde sicut juxta adversarios ex his ipsis locis, ubi similia dicunt de peccato, colligitur peccatum nec divinitus esse posse, & non dare denomina-

tiones immundi, injusti, mortui, &c. ita eodem modo colligitur non posse existere gratiam, quin det denominationem grati, lucidi, justitiae, &c. Cum itaque non implicet qualitas quâ ita essentialiter faciat hominem justum, ut componi nequeat cum peccato, maximum fundamentum habemus dicendi gratiam nostram habitualemente esse ejusmodi.

Secundò probatur Conclusio ex Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 7. ubi postquam dixisset Concilium justificationem nostram, id est justificationem impii (ut distinguatur à justificatione Angelorum) esse, & peccatorum remissionem & sanctificationem, ac renovationem internam: cui etiam consonat illud Apostoli ad Romanos 4. ubi beatitudo hominis (per quam appellationem omnes ibi intelligunt justificationem, juxta illud Psalm. 31. *Beati quorum remissa sunt iniquitates.*) consistere dicitur in remissione peccatorum: imò ubique secundum S. Paulum justificatio nostra illa est, per quam liberamur à statu irae, & displicentiae divinae: hæc autem justificatio sine dubio est principuè peccatorum remissio: post hæc inquam eodem loco subjungit Concilium, causam formalem, & quidem unicam nostrae justificationis, esse gratiam nobis inhærentem; ergo gratia est etiam juxta Concilium remissio peccatorum, seu causa formalis illius, quâ proinde non minus denominatur peccata remissa, quàm aer lucidus, vel tenebrae destructæ per lucem. Quæ mens Concilii ex eo clariùs adhuc colligitur, quòd juxta Theologos non solum intendat eo loco damnare Lutherum, qui formam justificationem posuit adaequatè extrinsecam; sed etiam Bucerum, qui præter favorem extrinsecum statuebat formam aliquam justificationem intrinsecam, licet imperfectam, & cujus defectum suppleret favor ille extrinsecus.

Tertiò probatur, & magis explicatur præcedens ratio: in contrariâ siquidem sententiâ sequeretur gratiam inhærentem non esse omnino causam formalem remissionis peccatorum, sed aut efficientem, aut dispositivam, quæ ad materialem reducitur: sequela probatur; quoties enim forma aliqua expellit aliam, non immediate, sed mediante aliâ causâ formali, hæc sola non illa est causa formalis expulsionis illius: sic dispositiones ad formam novam in communi sententiâ non expellunt formaliter priorem, sed sola forma ipsa nova inducta, nec calor expellit formaliter densitatem in cerâ, sed sola raritas à calore causata; ergo similiter, si gratia sit tantum causa condonationis extrinsecæ, hæc sola est causa formalis expulsionis peccati, non gratia, cum gratia remotè tantum, & mediâ condonatione tollat peccatum.

Dices: frigus expellitur in genere causæ formalis à calore, & tamen immediatè destruitur à voluntate Dei, volente illud destruere; ergo similiter & peccatum à gratiâ tollitur, licet intercedat alia voluntas Dei. Respondetur disparitatem esse, quòd frigus sicut alia hujusmodi effectivè conservetur à Deo, sicque & in genere causæ efficientis ab eodem suspendente concursu destruitur, at verò peccatum habituale, ut supra diximus, non conservatur effectivè à Deo, & consequenter non potest ab illius voluntate aliò modo destrui, quàm in genere causæ formalis extrinsecæ, quatenus scilicet Dei volitio dat seipsâ formaliter denominationem cum eo impossibilem; ergo si gratia inferat hujusmodi Dei voluntatem, non tollit peccatum immediatè in genere causæ formalis, sed hæc sola Dei voluntas id præstabit.

Cum

V. Ex Concilio Tridentino ostenditur gratiâ habitualemente stare non posse cum peccato mortali.

Docet Concilium causam formalem unicam nostrae justificationis esse gratiam.

VI. In contrariâ sententiâ sequitur, non gratiam, sed tantum condonationem extrinsecam esse causam formalem expulsionis peccati.

VII. Aliud hæc in parte est de peccato habituali, aliud de frigore & aliis formis physicis, quæ conservantur à Deo effectivè.

VII.

Handes, quibus nostram gratiam extollunt Patres, arguunt eam essentialiter extollere peccatum.

Cum igitur ex una parte non repugnet, ut duae res, quae non sunt formaliter contradictoriae, sed solum virtualiter, sese invicem excludant essentialiter, ut constat in unione hypostatica cum peccato, volitione etiam & nolitione, assensu ac dissensu secundum communem sententiam, amore & odio, &c. Et Scriptura, Concilia, & Patres ita extollant nostram gratiam, verisimile est eam adeo perfectam sanctitatem esse, & tam nobili modo iustificare, ut stare omnino nequeat cum peccato, licet multi nostrae etiam sententiae Auctores existimant non repugnare gratiam huic in perfectione inferiori, quae solum pugnet cum peccato ex natura rei, sicutque ulterius ut tribuat denominationem sanctificantis, seu iustificantis, petere absentiam peccati, sicut denominatio filii adoptivi a gratia habituali proveniens petit absentiam seu negationem unionis hypostaticae, & alia huiusmodi. Imo frequenter effectus formalis dependet ab aptitudine subiecti, vel entitativa, ut si visio poneretur in lapide non cum denominaret videntem, sicut nec personalitas Verbi cum natura irrationali constitueret personam, sed tantum suppositum. Interdum etiam pendet effectus formalis ab accidentalibus aptitudine, seu subiecti dispositionibus, quae de causa anima non denominat os sensitivum, aut discursivum, & similia.

Potest dari gratiam nostram in servitium, quae cum peccato mortali pugnet tantum ex natura rei.

Effectus formalis alicuius formae variis modis impediri potest.

IX.

Probabilis est habitualem omnem gratiam pugnare essentialiter cum peccato mortali.

Huiusmodi ergo gratia consistere posset cum peccato mortali, quod proinde per se formaliter non tolleretur, sed solum petendo extrinsecam Dei condonationem, quam tamen Deus posset negare. Existimo tamen & clarius & magis conformiter ad principia tum hic, tum alibi posita dici posse, omnem gratiam habitualem per se formaliter iustificare, & tollere peccatum.

SECTIO TERTIA.

Argumenta contententia gratiam consistere posse cum peccato mortali.

I.

Dicitur etiam quando infunditur gratia, Deus condonat peccatum.

Obiicies primò: de facto Deum condonare peccatum habituale, quando infunditur gratia; ergo duplex intercedit mutatio in iustificatione peccatoris, intrinseca una, nimirum gratia, altera extrinseca, voluntas scilicet divina, qua condonat peccatum. Confirmatur: in iustificatione etenim, praeter gratiam, quae est quid positivum, est etiam remissio, seu negatio peccati, haec autem est quid distinctum a gratia; ergo, &c.

II.

Respondeo: unicam tantum Dei voluntatem intervenire in remissione peccati habitualis.

Ad argumentum Respondetur, unam tantum hic intercedere voluntatem divinam, illam scilicet qua vult infundere gratiam; gratia siquidem ex natura sua est absentia peccati habitualis, quod cum nihil positivum sit, ut dictum est, consequenter illius absentia non est vera & realis negatio: nihil enim physicum tollitur in remotione peccati habitualis, sicutque nec accedit subiecto vera & realis negatio, sed solum moraliter & interpretative, quatenus nimirum datur subiecto denominatio, cum peccato illo impossibilis.

III.

Aliud est absentia, aliud remissio peccati habitualis.

Conceptus ergo absentiae peccati habitualis est essentialis nostrae gratiae, conceptus verò remissionis est illi accidentalis, & merè ei convenit contingenter, ex eo scilicet quod peccatum habituale immediate ante in subiecto praecesserit; sicut lux essentialiter est absentia tenebrarum, non tamen essentialiter earum expulsio. Carentia itaque

R. P. Comprom Theol. Scholast. Tom. I.

peccati habitualis est primarius conceptus gratiae nostrae habitualis, sicutque per se & immediate illud tollit formaliter, tanquam formalis illius condonatio. Et per haec patet etiam ad Confirmationem.

Obiicies secundò: negatio peccati actualis est vera negatio, & a peccato & gratia distincta; ergo non sequitur gratiam nostram habitualem cum peccato, saltem actuali, componi non posse. Negatur tamen consequentia; gratia siquidem juxta Patres est lux, vita, iustitia, sanctitas, &c. haec autem denominationes stare nequeunt cum peccato actuali, magis quam cum habituali. Verum est quidem praeter voluntatem infundendi gratiam, intervenire aliam voluntatem, qua Deus vult suspendere concursum, haec autem voluntas non tollit peccatum actuale in genere causa formalis, sed efficientis, sicut voluntas subtrahendi concursum a frigore vel odio, inducto calore, vel amore. Conceptus tamen sancti, etiam in hoc casu, non dicit partialiter negationem peccati, sed adequatè consistit in gratia: unde si quis fingat adveniente gratia adhuc persistere peccatum actuale, esset homo ille iustus & iniustus, vivus & mortuus, & alia huiusmodi; sicut contingeret, si quis similiter fingeret peccatum actuale componi simul cum unione hypostatica.

IV.

Alio modo per gratiam remittitur peccatum actuale, alio modo habituali.

Quid si unum cum gratia persisteret peccatum mortale.

V.

Dicitur: non negat Concilium Tridentinum in iustificatione intercedere condonationem extrinsecam.

Obiicies tertio: non est contra Concilium Tridentinum asserere iustificationem nostram sitam partialiter esse in condonatione Dei extrinseca: idem enim Concilium can. 11. damnat eos, qui iustificationem esse volunt tantum favorem Dei; ergo illam supponit partialiter in eo consistere. Respondetur negando consequentiam: loco enim citato solum damnat illum errorem Concilium, suam autem sententiam de iustificatione tradiderat supra cap. 7. Quod hinc clarius constat, nam eodem can. 11. damnat similiter Concilium eos, qui asserunt homines iustificari solà imputatione iustitiae Christi, & tamen non propterea dicunt opinor Auctores contrariae sententiae nos juxta Concilium iustificari partialiter per iustitiam Christi nobis extrinsece imputatam.

Respondeo: ostendendo hoc nullibi docere Concilium.

VI.

Dicitur: Assignari non posse in quo genere causa gratia pugnet cum peccato mortali habituali.

Quarta & communis obiectio est, non posse assignari in quo oppositionis genere opponatur gratia & peccatum: primò quia peccatum habituale est solum quid morale, gratia autem ens physicum, ens autem physicum cum morali non potest pugnare physice. Deinde haec oppositio non est relativa, privativa, aut contradictoria; ergo solummodo contraria, contraria autem simul stare, etiam naturaliter, possunt in gradibus remissis, & saltem supernaturaliter in intensis, ut constat in calore & frigore, humiditate, siccitate, &c.

VII.

Declaratur quòd ratio gratia opponatur peccato habituali.

Respondetur, hoc ab omnibus ferme solvendum esse in unione hypostatica respectu peccati habitualis. Ad primum itaque dico gratiam non ulquequaque ita esse ens physicum, ut non sit etiam quid morale, reddens scilicet hominem bonum & sanctum, sicut actus physicus peccati cum reddit moraliter malum. Adde ens physicum essentialiter pugnare posse cum morali, ratione denominationum oppositarum, ut in his formis contingit, quae tamen repugnantia non est ratione incapacitatis physicae subiecti in essendo, sed formarum in denominando, ut in plurimis aliis contingit, voluntas siquidem physica rem alteri dandi pugnat in dominante cum possessione eiusdem rei, quae est quid morale. Ad secundum dico hanc oppositionem non esse formaliter contradictoriam, sed solum virtualiter, formaliter verò contrariam, sicut autem

Gratia & peccatum sunt formaliter contraria, virtualiter contraria.

juxta jam dicta, multas oppositiones contrariæ inter res purè positivas, ut inter amorem & odium, assensum & dissensum, volitionem & nolitionem sunt virtualiter contradictoriæ, ita & in præsentia. Tandem si sumatur peccatum habituale adæquatè, prout scilicet est actus præteritus non condonatus dici potest gratiam cum eo opponi contradictoriè, cum gratia sit ipsa condonatio, condonatio autem non condonationi opponitur contradictoriè.

SECTIO QUARTA.

Aliæ objectiones pro coexistentia Gratiæ cum peccato mortali.

I. Gratia non expellit peccatum quod demeritoriè.

QUINTA communis etiam obiectio est, peccatum expellere gratiam demeritoriè, seu movendo voluntatem Dei, ut eam liberè auferat intuitu peccati; ergo non est inter ea physica & essentialis repugnantia. Respondetur peccatum non expellere gratiam purè & rigorosè demeritoriè, seu movendo Deum ad liberè illam destruendam, sed solum latè, quatenus scilicet reddit hominem indignum divinâ gratiâ, vel tunc conferendam, vel unquam postea conferendam. Nec etiam urget, quod opponunt aliqui, gratiam scilicet non esse tam bonam ac peccatum est malum, & consequenter non posse illam hoc expellere: expellit enim ratione denominationum contradictoriarum, sicut disensus & odium, etiam remissum pugnant essentialiter cum amore & assensu multò perfectioribus eosque expellunt: imò disensus naturalis expellit assensum supernaturalem.

Expellit peccatum gratia ratione denominationum contradictoriarum.

II. Dicitur: Hinc sequi Deum amare necessariò eum qui habet gratiam.

Obijcies sextò cum Patre Coninck Disp. illâ 22. de actibus supernaturalibus: si gratia ex se sit qualitas reddens filium & amicum Dei, non posse Deum non amare illum qui habet gratiam, cum tamen Deus liberè amare debeat creaturas, & præterea non posset illum hominem destruere. Contrà: qui enim dicunt Deum necessariò odisse peccatum, quidni & dicere possint, necessariò eum amare gratiam, non quidem ita, ut antecedenter necessitetur ad eam, vel ullam creaturam amandam quoad existentiam (quidquid sit de possibilitibus, respectu quarum multi censent amorem seu complacentiam Dei esse necessariam) seu ad eam prudendam, sed posito quod existat; quo tamen in casu singulari momenti potest eam destruere, cum gratiæ conservatio semper sit in aliquo posteriori ad conservationem subjecti, quæ est usquequaque libera. Alii deinde dicunt Deum nec amare justum necessariò, nec odio habere peccatorem, sed has denominationes solum constituere subjectum dignum amore vel odio.

Resp. Nihil in hoc esse incommodi, quod scilicet Deus creaturam aliquam, posito quod existat amet.

III. Quamvis non detur qualitas reddens hominè unum amicum aut Filium adoptivum alterius homi-

Obijciunt nonnulli septimò, non dari qualitatem quæ essentialiter constituat hominem filium adoptivum, aut amicum alterius hominis; ergo nec quæ constituat amicum Dei. Contrà primò: nec datur qualitas naturalis quæ naturaliter constituat hominem amicum alterius; ergo contra adversarios, nec dabitur qualitas, quæ constituat connaturaliter amicum Dei. Contrà secundò: hinc

namque sequeretur, nec unionem hypostaticam constituere amicum aut Filium naturalem. Respondetur itaque diverso & perfectiori modo constitui aliquem amicum & Filium adoptivum Dei, quàm hominis, sicque fit per formam supernaturalem, & intrinsicam, cum aliud tantum fiat per denominationem extrinsecam, voluntatem scilicet hominis alium adoptantis.

mi. potest tamen respectu Dei.

Obijcies octavò: posito peccato mortali actuali non necessitatur Deus ad subtrahendum concursus à gratiâ: habet enim Deus vires sufficientes ad eam adhuc conservandam, cum Dei virtus sit infinita, ex parte verò cause materialis nulla est repugnantia, cum actus peccaminosus sæpè non sit malus intrinsicè sed accidentaliter.

IV. Dicitur: Deus non necessitatur ad subtrahendum concursus à gratiâ, posito peccato.

Respondetur tamen, omnino necessitari Deum in eo casu ad subtrahendum concursus à gratiâ, ratione denominationum, vel formaliter, vel saltem virtualiter contradictoriarum, ut sæpius dictum est. Ad id quod additur de actu peccati accidentaliter malo, respondetur, licet quidem si sumatur solus actus voluntatis, sit ei contingens malitia, si tamen sumatur cum deliberatione ex parte intellectus (quæ etiam est quid physicum, & sine qua actus ille voluntatis non constituit peccatum) est semper malus, sicque mutatio illa physica animæ adæquatè sumpta continet malitiam essentialiter, redditque animam gratiæ incapacem, sicut incapacem reddit unionis hypostaticæ juxta adversarios. Urgebis: etiam posita deliberatione non esse actum semper malum, nisi ponatur aliquid aliud merè extrinsecum, nempe præceptum. Respondetur, semper tunc esse diversitatem aliquam intrinsicam in animâ: actus enim intellectus seu deliberatio advertere debet esse præceptum, hic autem actus physicè & intrinsicè differt ab alio, qui solum repræsentat objectum, nil cogitans de præcepto, & hoc modo ostendi potest oppositio etiam physica inter peccatum & gratiam.

V. Resp. Necessitari Deum ad subtrahendum concursus à gratiâ ratione denominationum virtualiter contradictoriarum.

Novâ additâ circumstantiâ mutatur sensus per actus intellectus.

Hinc infero cum Coninck d. 22. de actibus supernaturalibus, dubio 11. & Recentioribus communiter contra Lorcam 1. secundæ, sect. 6. d. 40. & 2. secundæ, d. 22. de Charitate, in appendice apologetica de hac ipsâ re scriptâ, non consistere de facto, pro unico etiam instanti, ut vult ipse, gratiam simul cum peccato mortali: in quâ opinione ut à Lorcâ defenditur ait Coninck citatus num. 148. multa involvi absurda, falsa, & directè contradictoria. Alii hanc sententiam temerariam & erroneam esse affirmant, utpote quæ in re gravi ob levissimum fundamentum statuitur contra omnes Theologos. Deinde juxta Tridentinum homo gratiâ imbutus, est de facto justus & sanctus, sive necessariò & essentialiter hoc det gratia, sive non: e contra homo instanti quo peccat, est peccator & injustus, evidens autem est non posse eundem hominem simul esse justum, & injustum; ergo, &c. Nec fundamentum Lorcæ est alicujus momenti, quod scilicet peccatum sit causa expulsiōis gratiæ: hoc enim ad summum arguit prioritatem naturæ, non temporis, ut constat in calore, frigore, & aliis hujusmodi, quæ passim in rebus physicis contingunt.

VI. Rejicitur opinio Lorcæ assertivè gratiam & peccatum mortale ad unum instanti simul consistere.

Sequeretur hominem simul esse justum & injustum, vivum & mortuum.